

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Alexei Roibu

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Vizează:

Secretarul general al Guvernului

Victor BODIU

Aprobată în ședința Guvernului
din

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
LEGE
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 244 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1) alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori operațiunile în fapt nu au existat, fie prin tănuirea altor obiecte impozabile, dacă suma impozitului care trebuia să fie plătit depășește 1500 unități convenționale,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare pînă la 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate pe o perioadă pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”;

2) la alineatul (2):

se introduce litera c), cu următorul cuprins:

„c) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală”;

sanctiunea va avea următorul cuprins:

„se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale sau cu închisoare pînă la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în

mărime de la 3000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice”.

Art. II. - La articolul 269 alineatul (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 104-110, art. 447), cu modificările și completările ulterioare, cifrele „236 - 261¹” se substituie cu cifrele „236 - 258”.

Președintele Parlamentului

Notă de argumentare la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Necesitatea elaborării proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative este dictată de cerința îmbunătățirii cadrului legal existent în domeniul combaterii infracțiunilor de ordin economico-financiar. Activitatea cotidiană a Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției a scos în evidență multiple situații, când cadrul legal existent nu reglementează exact aceste situații, fiind dificil să se califice și să se sancționeze adecvat activitatea prejudiciabilă a subiecților infracțiunilor de ordin economic și financiar.

Astfel, atât Centrul, cât și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și Curtea de Conturi au relevat o problemă majoră a sistemului economico-financiar al Republicii Moldova – evaziunea fiscală a întreprinderilor și organizațiilor calificate ca fiind „fantomă”, fenomen care afectează mecanismul acumulării veniturilor la bugetul public național și chiar atentează la siguranța economică a țării. Prejudiciul cauzat bugetului prin evaziunea fiscală se cifrează la miliarde de lei. Ca rezultat, statul este privat de posibilitatea de a acumula veniturile scontate, respectiv nu-și poate onora obligațiile sociale și de alt ordin.

Spre exemplu, potrivit hotărârii Curții de Conturi nr.34 din 06.07.2009 cu privire la aprobarea Raportului asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2008 activitatea doar a 25 de firme, a condiționat trecerea unilaterală în cont a taxei pe valoare adăugată (TVA) în perioada anilor 2007 – 2008, în mărime de 889,9 milioane lei, acești bani în mod normal urmând să fie virăți în bugetul de stat, dar nu trecuți în cont. Urmare a activității dubioase a 4 firme „fantomă” neînregistrate ca plătitori de TVA și care n-au avut procurări și livrări de mărfuri, de la acestea au fost încasate mijloace bănești în sumă de peste 1,9 miliarde lei, o parte din care au fost ridicate în numerar, iar altele – transferate peste hotarele țării.

Astfel, constatăm că activitatea de prevenire a organelor abilitate cu atribuții de combatere a acestui viciu nu este suficientă și uneori inefficientă. Aceasta se datorează în mare măsură sancțiunilor penale prea blânde aplicate în cazul comiterii infracțiunii de evaziune fiscală în raport cu prejudiciul cauzat statului, fapt care creează condiții favorabile pentru dezvoltarea acestui fenomen negativ și în continuare.

Practica și analiza acestor fapte denotă că această categorie de infracțiuni este săvârșită de grupări criminale, în rândurile cărora intră și funcționari din cadrul instituțiilor publice și private.

Analizând baza normativă a altor state, în vederea reglementării evaziunii fiscale, prevenirea și combaterea ei, s-a constatat că pedeapsa pentru această infracțiune este cu mult mai aspră pentru persoanele fizice și juridice, decât în legislația penală a Republicii Moldova:

Astfel, în **România**, art. 9 al Legii nr. 241 din 15 iulie 2005 cu privire la prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, sancțiunile cu privire la evaziunea fiscală săvârșite în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale sunt de la 2 ani pînă la 8 ani privațiune de libertate. Subiecți ai infracțiunii sînt atît persoanele juridice cît și fizice.

În Bulgaria, art. 256-257 Cod penal, pedeapsa pentru evaziunea contabilă este de la 1 an la 5 ani privațiune de libertate, agravîndu-se la cele calificate (inclusiunea în documentele contabile a unor date vădit denaturate sau care au cauzat daune deosebit de mari), pedeapsa fiind de la 2 ani pînă la 10 ani privațiune de libertate.

În Letonia, art. 218 Cod penal, evaziunea fiscală se pedepsește pînă la 3 ani privațiune de libertate, iar pentru cauzarea în proporții deosebit de mari 5 ani privațiune de libertate.

În Estonia, paragraful 3891 Cod penal, evaziunea fiscală se pedepsește pînă la 5 ani privațiune de libertate.

În Belarusia, art. 234 Cod penal, pedeapsa pentru evaziunea fiscală este de la 3 ani pînă la 7 ani privațiune de libertate.

Cu alte cuvinte, legislația Republicii Moldova la acest capitol este destul de lejeră, deși, Republicii Moldova i s-a adresat prin ciclul II de evaluare al Raportului de conformitate a Grupului de State împotriva corupției (GRECO), recomandarea de a prevădea sancțiuni adecvate la evaziunea fiscală, și anume, înăsprirea pedepsei.

În acest context, analizînd infracțiunea de evaziune fiscală în raport cu obiectul juridic al infracțiunii (natura valorilor sociale), în raport cu latura subiectivă a infracțiunii săvârșite (intenția), în raport cu legătura causală ce se face între vătămarea materială și starea de pericol social creat, constatăm că gradul prejudiciabil al acestor fapte este net major pedepsei stabilite de legiuitor. De aceea, considerăm oportun modificarea și completarea art. 244 Cod penal, în următoarea redacție: „Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori operațiunile în fapt nu au existat, fie prin tănuirea altor obiecte impozabile, dacă suma impozitului care trebuia să fie plătit depășește 1500 unități convenționale”. De asemenea, considerăm oportun de a înăspri sancțiunea pentru infracțiunea de evaziune fiscală, astfel atribuind aceste fapte la categoria infracțiunilor mai puțin grave și grave. Totodată, se propune modificarea cuantumului de unități convenționale prevăzut la alin. (1) al articolului sus-menționat din „2500” unități convenționale în „1500” unități convenționale, cuantum care dacă este depășit, în condițiile prevederilor articolului respectiv, fapta va fi încadrată ca fiind infracțiunea de evaziune fiscală. Astfel, acțiunea unei întreprinderi, instituții sau organizații de includere în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date vădit denaturate privind veniturile sau cheltuielile ori tănuirea altor obiecte impozabile, dacă

suma impozitului care trebuia să fie plătit depășește 1500 unități convenționale va fi calificată ca infracțiune de evaziune fiscală.

Făcînd o analiză a fenomenului de întreprinderi „fantom”, constatăm că în cadrul activității de întreprinzător, unii agenți economici, în scopul diminuării obligațiilor fiscale, legalizării mărfurilor de o proveniență ilegală, utilizează scheme frauduloase caracterizate prin reflectarea în evidența contabilă a unor tranzacții fictive, în baza documentelor eliberate de întreprinderi care nu-și onorează obligațiunile față de buget. Una din modalitățile existente de "înființare" a întreprinderii "fantom" constituie - procurarea unor întreprinderi deja înregistrate.

Drept urmare, aceste manipulări și escrocherii aduc prejudicii considerabile bugetului de stat prin: diminuarea impozitelor, legalizarea mărfurilor introduse în țară prin contrabandă, lichefierea banilor (scoaterea mijloacelor bănești de pe conturile bancare în numerar) sau transferarea către întreprinderi din zonele „off-shore”, sustragerea mijloacelor bănești din bugetul de stat prin transferarea lor la conturile firmelor delictive.

Unul din scopurile urmărite prin crearea întreprinderii „fantom” este asigurarea tranzitului de documente corespunzătoare, menite să redea un caracter legal tranzacțiilor frauduloase, iar activitatea întreprinderii bazîndu-se în acest caz pe perfectarea și eliberarea doar a documentelor (facturi fiscale) care de fapt nu sînt bazate pe tranzacții reale. Beneficiul din aceste tranzacții fiind de facto obținut de către întreprinderea activă, prin - majorarea cheltuielilor și deducerilor TVA, legalizarea unor mărfuri, ascunderea veniturilor real obținute, etc. Deci, de facto, evaziunea fiscală și prejudiciul bugetului de stat este cauzat de întreprinderea activă, iar principal instrument fiind întreprinderea "fantom". Stabilirea răspunderii doar pentru întreprinderea "fantom", nu va permite recuperarea prejudiciului cauzat bugetului de stat, ca rezultat al documentării tranzacțiilor fictive din numele acesteia.

În așa mod, constatăm faptul că întreprinderile „fantom” sînt înregistrate prin înșelăciune pe numele unor persoane de regulă din pătura social-vulnerabilă, sau persoane de o vîrstă înaintată, care nu participă la activitatea întreprinderii. Mai mult ca atît, aceste persoane nu dispun de careva active materiale necesare desfășurării activității de întreprinzător.

Prin urmare, toate aceste aspecte dovedesc caracterul fictiv al activității desfășurate de întreprinderile respective, și anume lipsa elementelor constitutive ale activității de antreprenoriat (de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor).

Astfel, în temeiul redacției respective, se stabilește răspunderea nu doar pentru întreprinderile noi create, dar și în cazul modificării fondatorilor. De asemenea, prin expunerea expresă a faptului că activitatea acesteia nu a fost bazată pe existența unor operațiuni reale, circuitul de documente, chiar și în cazul prezentării declarațiilor și dărilor de seamă fiscale nu s-a bazat pe circuitul real al

bunurilor și serviciilor, va constitui temei juridic de a lipsi agenții economici de dreptul la deducerea TVA și a valorii tranzacțiilor fictive documentate din numele întreprinderilor "fantom".

Implementarea acestor noi abordări implică consolidarea mecanismelor de conlucrare între organele de control și instituțiile publice responsabile, permițând crearea unui sistem de combatere eficientă a fondării firmelor fantomă și evaziunii fiscale.

În opinia noastră, odată cu modificarea cadrului juridic menționat, vor fi create premise concrete de prevenire a activității firmelor „fantomă” și sancționarea persoanelor nemijlocit implicate în aceasta, ca rezultat, vor spori încasările de impozite la bugetul public național, ce va influența pozitiv asupra dezvoltării societății în ansamblu.

Totodată, menționăm că potrivit articolului 4 alin. (2) al Legii nr. 20-XVI din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice, publicată în Monitorul Oficial nr. 11-12/17 din 26.01.2010, Ministerul Afacerilor Interne desfășoară activități operative de investigație, de urmărire penală, de cooperare internațională, de identificare a persoanelor care comit infracțiuni informatice. În acest context, prin proiect se propune modificarea articolului 269 din Codul de procedură penală, în scopul transferării în adresa Ministerului Afacerilor Interne a competenței de urmărire penală în privința infracțiunilor prevăzute la capitolul XI al Codului penal care cuprinde articolele 259-261¹ referitoare la infracțiunile informatice și la infracțiunile în domeniul telecomunicațiilor. Astfel, această modificare este elaborată în scopul ajustării cadrului legal cu prevederile Legii sus-menționate.

Menționăm, de asemenea, că Ministerul Afacerilor Interne prin intermediul subdiviziunilor subordonate, în special cele din teritoriu, prin numărul de personal existent în cadrul lor va putea interveni prompt și rapid pentru descoperirea și efectuarea urmăririi penale în privința infracțiunilor prevăzute de art. 236 și articolele 259-261¹ din Codul Penal pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, finalitățile urmărite prin modificările propuse sunt în principal, descoperirea rapidă a infracțiunilor și efectuarea în timp rezonabil a urmăririi penale pe infracțiunile de fabricare sau punere în circulație a banilor falși sau a titlurilor de valoare false, precum și a infracțiunilor prevăzute de art.art.259-261¹ Cod penal pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Menționăm că implementarea prevederilor proiectului nu vor necesita cheltuieli financiare suplimentare celor aprobate pentru Centru și Ministerul Afacerilor Interne.

Totodată ținem să menționăm că urmare a definitivării proiectului potrivit avizelor ministerelor interesate, precum și, expertizei anticorupție proiectul a fost expus într-o nouă redacție.

De asemenea, proiectul prenotat a fost supus dezbaterilor cu instituțiile ale căror obiecții nu au fost acceptate, în condițiile art. 42 din Legea nr. 317-XV din

18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale.

Ca rezultat s-a ajuns la un consens în vederea acceptării înăsprirei pedepsei pentru evaziune fiscală. Astfel, Ministerul Justiției a acceptat propunerea în cauză și susținerea proiectului spre aprobare.

**vicedirector al Centrului
pentru Combaterea Crimelor
Economice și Corupției**

Gheorghe RUSSU